

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.**

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Turcya. — Chiny. — Wiadomości handlowe.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 5. października. Dnia 6. października 1853, wyjdzie i rozesłany zostanie z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie, Oddział drugi części XXIII. z roku 1853, dziennika rządowego dla kraju koronnego Galicyi.

Zeszyt ten zawiera pod

- Nr. 178. Rozporządzenie rządu krajowego z dnia 2. lipca 1853. o zastosowaniu przepisów względem kwaterunku wojska w przemarszu, do wojskowej straży policyjnej.
- Nr. 179. Obwieszczenie rządu krajowego z dnia 8. lipca 1853, o poborze powszechnego podatku konsumcyjnego na rok administracyjny 1854.
- Nr. 180. Rozporządzenie rządu krajowego z dnia 16. lipca 1853, którem postanowiono sposób wydawania certyfikatów na cenę mięsa dla c. k. wojska.
- Nr. 181. Reskrypt rządu krajowego z dnia 16. lipca 1853, o obmyśleniu i urządzeniu lokalności do pomieszczenia tych, którzy sposobią się na żandarmów, zostają przy zakładowych półszwadronach pułków żandarmeryi.
- Nr. 182. Rozporządzenie rządu krajowego z dnia 18. lipca 1853, z odnowieniem przepisu normalnego z dnia 28. maja 1802, według którego niewolno otwierać trupa przed upływem 48 godzin.
- Nr. 183. Rozporządzenie rządu krajowego z dnia 22. lipca 1853, o wynagrodzeniu za kwatery przez gminy żołnierzom dawane, tudzież za stajnie na konie.
- Nr. 184. Obwieszczenie rządu krajowego z dnia 23. lipca 1853, o opłacie myta mostowego na stacyi myta na Podgórzu za każdorazowe użycie mostu Franciszka Józefa na Wiśle.
- Nr. 185. Reskrypt Namiestnika z dnia 28. lipca 1853, zakazujący noszenia kaszkietów uniformowych przy ubiorze cywilnym.

Lwów, 1. paźdz. Dodatkowo do ogłoszenia z dnia 27. lipca r. b. l. 4011, podaje się do wiadomości publicznej, że w urzędzonej na wzór głównych szkół trywialnej szkole w Kałuszu rozpoczną się nauki w ciągu miesiąca października r. b.

Lwów, 30. września. Na wybudowanie kościoła w Więdniu wpłynęły do c. k. krajowej głównej kasy we Lwowie w miesiącu wrześniu 1853 następujące dalsze składki:

(Ciąg dalszy. Ob. Nr. 225 i 226 G. L.)

Przemyska gr. k. kapituła katedralna 5r., właściciele dóbr: pp. Ostaszewski, Giebułtowski, Zaremba i Reissenbach po 5r., za pośrednictwem gr. kat. dziekana ks. Laureckiego ze składki 6r.30k., gr. kat. kapelan ks. Pundykiewicz 1r.

Oddziały straży finansowej obwodu Sanockiego, mianowicie: Bukowsko 10k., Jaśliska 15k., Sanok 25k., Rymanów 40k., Tyrawa solna 36k., Ustrzyki dolne 3r.50k., Lisko 3r.30k., Lutowska 2r.20k., Rybotycze 2r.16k., Baligród 2r.10k., Dobromil 2r.15k. i Bircza 1r.35k., gr. kat. proboszcz w Chocimirzu 2r.36k., gr. k. proboszcz ks. Terlecki 1r., przełożeni gminy żydowskiej w Żółkwi 20r., mandat. Feliks Stefanowski 1r., gminy: Słobudka polna 3r. i Soroki 2r.26k., Hrehorów 12r.20k., Kośmierzyn 2r., Przewłoka 9r.30k., Sokołów 6r., Zielona 6r.12k., Żurawiniec 9r., Puków 11r., Rohatyn 6r., Załanów 2r.5k. i Babińce dolne 2r.42k., gr. kat. paraf. gminy: Międzyhorce 1r.30k., Korostowice 1r.56k. i Skomorochy stare 1r., gr. kat. kanonik i dziekan ks. Kolankowski 2r., ks. proboszcz: Onyszkiewicz, Grzegorz Lewicki, Faciewicz i Niedźwiecki po 1r., Łotocki 1r.20k., ks. Sabatowicz administ. probostwa 2r., gminy: Babuchów 10r.6k., Załuże i Sołonec po 5r.12k., gr. kat. proboszcz ks. Niedźwiecki 1r., gminy: Bobulińce 16r.58k. i Kujdanów 13r.24k., gr. kat. administ. probostwa ks. Nowakowski i Robacki mandataryusz dominik. po 2r., członkowie gminy Beremiany 2r.50k.,

gmina Tłuste 14r.9k., pp. Geringer-Oedenburg de Postrucki i łac. proboszcz Leśnicki po 5r., Krański reprezentant dominik. 2r., Ptaszyński dr. medycyny 1r., kooperator prob. ks. Posuchowski 1r., Dzierżyński 20k., Niemezewski aptekarz, Dwarz chirurg i ks. Kisielecki gr. k. proboszcz po 1r., Michalewski nauczyciel tryw. 10k. Izak Tischler kupiec 3r., niektórzy izraelicy mieszkańcy w Borszczowie 5r.16k., gminy Muszkarów 4r.19k. i Myszków 6r.26k., mandat. Winnicki 30k., gr. kat. proboszcz ks. Skopeczyński 1r. i Fostyj gospodarz na gruncie 20k., gminy: Dźwinogród 12r.22k., Dźwiniaczka 24r.49k., Babińce 10r.3k., Latkowce 14r.26k., Wołkowce 40r.; Trubczyn 15r.16k. i niektórzy urzędnicy prywatni 3r.5k., gr. kat. proboszcz Oleśnicki 1r., nauczyciel tryw. Wolański 20k., uczniowie w Howilowie 1r.34k., gminy: Czarnokońce wielkie 28r.2k., Czarnokońce małe 12r., Czarnokoniecka Wola 6r., Szydłowiec 3r.43k. i Winiatyńce 2r.40k., gr. kat. proboszcz ks. Hruszkiewicz 1r.20k., Kniaziołucki justycyaryusz 5r., Czarkowski dzierzawca części dóbr 1r., Karczewski zarządca dóbr 2r., pani Zukowska 1r., niektórzy urzędnicy dominik. w Wysuczka 3r.54k., okręgi komisaryatu straży finans. mianowicie: w Czortkowie 17r.48k., Husiatynie 14r.10k., Skale 33r.39k., Mielnicy 47r.53k. i Zaleszczykach 6r., pp. Mikołaj Romaszkan właściciel dóbr Horodenki 200r., Dauksza c. k. porucznik ułanów 10r., pani Dauksza właścicielka dóbr 2r., łac. proboszcz ks. Wenz 1r., gr. kat. proboszcz Lewicki i p. Zajęzowski komornik pograniczny po 1r., gmina Radłowice 1r., p. Jan Dunin właściciel dóbr 10r., Samborski magistrat za pomocą składki 18r.25k., p. Gros zarządca dóbr Koniuszki 10r., gr. kat. proboszcz ks. Małczewski i p. Skiba leśniczy kameralny po 2r., Przemyska haličko-ruska c. k. główna szkoła, mianowicie: pp. nauczyciele Skrowaczewski i Rewakowicz po 3r., Sojka i Dobrzański po 2r., Dąbrowicki i Pajęczkowski po 1r., tamtejsi uczniowie 21r.27k., chirurg obwodowy dr. Beres 3r., pensyon. c. k. radca gub. i starosta obwodowy p. Lindemann piątą ratę w kwocie 5r.

(Dokończenie nastąpi.)

Sprawy krajowe.

Lwów, 6. paźdz. Według nadstępnego doniesienia telegraficznego z Krakowa przejeżdżał Jego c. k. Apost. Mość dzisiaj o godzinie 1/4 5 zrana z powrotem z Warszawy przez Szezakowę. Dzisiaj po południu będą także Jego Mość król Prus z powrotem z Warszawy, a wieczór Jego Mość Cesarz Rosyi w podróży do Berlina przez Szezakowę przejeżdżać.

Lwów, 6. paźdz. Jego Excelencya JM. ksiądz Arcybiskup Baraniecki powrócił wczoraj z Brzeżan.

Lwów, 4. paźdz. Z Janowa donoszą, że dnia 21. z. m. o godz. 1 z południa wybuchnął w tem miasteczku ogień i przy gwałtownym wietrze pochłonął 18 domów mieszkalnych, między którymi 7 wraz z budynkami gospodarskimi, następnie dwie stodoły i dwie stajnie, tudzież zbiór tegoroczny dziewięciu gospodarzy wiejskich.

(Wiadomości prywatne z Londynu. — Pogłoski na giełdzie.)

Lit. kor. austr. z dnia 30. września pisze: Droga nadzwyczajną otrzymaliśmy prywatne wiadomości z Londynu, według których wydano admiralicyi rozkaz względem przygotowania kilku okrętów z floty pod Cork zostającej, a to dla wzmocnienia niemi floty średniomorskiej. Co do ostatniej demonstracyi tej floty, tyczące się doniesienia w dziennikach francuskich i angielskich są bardzo niedokładne i wątpliwe, a jeszcze wątpliwsze są dalsze w tej mierze kombinacye i domysły. We środe obiegaly na giełdzie paryskiej różne sprzeczne pogłoski, a między innymi i te, że przeciw wysłaniu czterech okrętów do Bosforu zanieślono protest, gdy tymczasem kurs giełdy poprawił się znacznie dnia wczorajszego (29. września), a renty poszły nieco w górę na 74.80 i 100.40. Opowiadano też sobie na giełdzie, że ces. ros. konsul jeneralny udał się jak najspieszniej w drogę z pilnymi depeszami dla JM. Cesarza Mikołaja, i że zapewne rozpoczną się nowe układy rozjemcze. Również podniósł się kurs konsolów we środe na 92 1/4.

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 30. września. Jak piszą do „*Tiroler Schützenzeitung*“ z niezawodnego źródła z Wiednia, odbędzie się zaślubienie Jego c. k. Apostolskiej Mości dnia 24. kwietnia 1854. Potem zamysła Cesarz Jego Mość zwiedzić Tyrol. — Doniesienie to zga-

dza się z przygotowaniami, które czynią dla uroczystości zaślubienia i które do kwietnia mają być skończone.

— Dla zaprowadzenia jednostajności w przedsiębiorstwach budowniczych ułożyło ministerstwo handlu formularz powszechnych techniczno-administracyjnych warunków dla budowy dróg i mostów i przesłało budowniczej dyrekcji krajowej dla podania do druku, jakoż kilka tysięcy drukowanych egzemplarzy rozdano już pomiędzy przedsiębiorców wszelkich budowli publicznych.

— Przy sposobności specjalnego wypadku zdecydowało ministerstwo handlu, że hurtownikom wolno jest trzymać praktykantów.

— Ponieważ próba jazdy na przestrzeni kolei żelaznej Semmeringa powiodła się bardzo szczęśliwie, więc zaproponowano jeszcze w tym roku otworzyć jazdę z ładunkami.

— C. k. krajowa komisya dla uwolnienia od ciężarów gruntowych w Czechach skończy, jak słychać, jeszcze w drugiej połowie października swe czynności zupełnie.

— Hrabia Chambord znajduje się obecnie w Brunensee na odwiedzinach u księżny Berry, gdzie także przybył Don Karlos z Hiszpanii.

— Król angielski sekretarz legacji, p. Howard przybył tu wczoraj 29. z depezbami z Londynu. Depesze ekspedyowano dzisiaj rano do lorda Stratford w Konstantynopolu.

— Między ustawami, które przedłożono Cesarzowi Jego Mości za jego powrotem z Ołomuńca, znajduje się także projekt nowego przepisu pensyi dla wojska.

— Pojutrze rozpoczną się zaprowadzone od dyrekcji północnej kolei żelaznej dla przyspieszenia komunikacji między Prerau i Oderbergiem pociągi osób, które zostają w związku z pospiesznymi pociągami pruskimi. Odjeżdżający z rano o pół do siódmej rano pociąg osób będzie iść bezpośrednio aż do Oderbergu. Łączący się z pruskim pospiesznym pociągiem pociąg osób będzie odjeżdżać o dziesiątej godzinie przed południem z Oderberga do Wiednia.

— Książę Opal w Einsiedeln w Szwajcaryi wysłał już w przeszłym roku dwóch zakonników do amerykańskich Stanów Zjednoczonych dla założenia tam klasztoru Benedyktynów. Ci Benedyktyni, za którymi udało się jeszcze kilku braciszków, osiedli w mieście St. Ferdynand, nazwanem od imienia Jego Mości Cesarza Austrii, gdzie się zajmują kształceniem religijnem mieszkańców i powszechnego doznają poważania.

(Ll.)

(Wiadomości z krajów koronnych.)

Zagrabie, 27. września. Wczoraj o piątej godzinie popołudniu udało się około 80 księży archydiecezyi Zagrabskiej z tutejszego metropolitalnego kościoła w procesyi do kapłańskiego domu dla odbywania tam pod kierunkiem dwóch OO. Jezuitów, powołanych przez Jego Excelencyę przewieleb. Imx. Arcybiskupa, trzydniowych exercycyi duchownych. Jego Excelencya Imx. Arcybiskup, który po-

wtórnie zasłał, dziś jednak już się ma lepiej, nie może się na ćwiczeniach znajdować.

(Wien. Ztg.)

(Kurs wiedeński z 5. października.)

Obligacje długi państwa 5% 91⁷/₁₆; 4¹/₂% 81⁹/₁₆; 4% 72¹/₂; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% —; 2¹/₂% —. Losy z r. 1834 221¹/₂; z r. 1839 132¹/₂. Wied. miejsko bank. —. Akcje bankowe 1316. Akcje kolei półn. 2200. Głognickiej kolei żelaznej 813³/₄. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 633. Lloyd. —. Galic. l. z. w Wiedniu —.

Hiszpania.

(Dekret królewski. — Skonfiskowanie dzienników „Diario“ i „Tribuno.“ — Rada ministeryalna.)

Madryt, 20. września. „Gaceta de Madrid“ ogłosiła królewski dekret dla zaprowadzenia oszczędności w skarbie publicznym. Ten pierwszy akt nowego ministerstwa przyjęto bardzo pomyślnie.

Dziennik „Diario i Tribuno“ skonfiskowano dzisiaj.

Dziennik „España“ zapewnia, że na odbytej niedawno radzie ministerylnej zapadła uchwała, zwołać kortezy na 19. listopada, w rocznicę imienia Jej Mości królowej.

(W. Z.)

(Dekrety rządowe. — Wiadomości potoczne.)

Madryt, 23go września. Gazeta rządowa zawiera dekret podpisany przez pięciu nowych ministrów, mocą którego każdy kandydat do publicznego urzędu zdawać musi ścisły egzamin. Każdy kandydat nieposiadający dla opróżnionej posady potrzebnych wiadomości, ma być uchylony. Dotychczas bowiem zbywało urzędnikom po większej tak w ogóle na umiejętnym wykształceniu jak w szczególności na specjalnych wiadomościach jakich wymagał urząd.

Gazeta rządowa zawiera dekret znoszący radę kolonialną; drugim dekretem zniesiono komisję rewizyjną dla ustaw administracyjnych, z trzecim zniesiono juntę do zakładania łaźni dla ubogich w Madrycie; czynność ta przechodzi na władze miejscowe. — Nowe ministerstwo nieogłosi politycznego programu. Markiz Gerona, nowy minister sprawiedliwości, przybył do Madrytu i złożył już w ręce królowej przysięgę wierności. Hrabia Quinto mianowany będzie cywilnym gubernatorem Madrytu w miejsce p. Benavides, który się podał do dymisji. — Policja przyaresztowała pewnego człowieka, który napisał i ogłosił kilka pism rewolucyjnych.

Według doniesienia telegraficznego załatwiona została sprawa generała Narvaez tak dalece, że każdego czasu powrócić może do Hiszpanii.

(Zeit.)

Anglia.

(Meeting.)

Londyn, 26. września. W pierwszą niedzielę września odbył się w Nowym Jorku meeting, który korespondent gazety Times tak opisuje:

Rozmaite wiadomości.

(Kozaków azowskich polowanie na dropie). Zwyczaje i obyczaje kozaków azowskich są z wielu miar ciekawe, a ich gawędy i pieśni zajmują nieposlednie miejsce w rosyjskiej literaturze. Z pomiędzy innych pisze korespondent, wspomnę o ich sposobie polowania na dropie. Polowanie to dość jest znane w całej południowej Rosyi, ale nigdzie nie zdarzyło mi się widzieć łowców zręczniejszych, jak między kozakami azowskimi. Wyruszywszy z osady pokrowskiej leżącej o dwadzieścia wiorst od Mariopolu, wybraliśmy się jednego ranka w miesiącu październiku na dropie. Wszakże nie wyglądaliśmy wcale na myśliwców, gdyż żaden z nas nie miał strzelby przy sobie, a kozacy jechali tylko z przewieszoną u pasa krótką nahajką. W stepach rosyjskich odróżniają dwa rodzaje dropiów: „Otis tarda“, dropia, i „Otis tetrax“, dropia małego. Drop jest największym ptakiem starego świata i wysokości dwóch łokci. Głowę i szyję ma szarą, spodem i po bokach pierze białe, krzyże zaś brunatno-siwe z czarnymi pręgami. Samiec ma oprócz tego jeszcze po bokach i na podgarlu białe kistki. Drop zaś mniejszego rodzaju ma głowę czarną z brunatnymi pręgami, szyję i skronie czerwone, a zresztą pierze czarne z białymi centkami. Drop mały nie jest większy od bazanta, a mięso jego daleko smaczniejsze i więcej kruche niż dropia zwyczajnego. Dawniej liczono dropiów do ptactwa błotnego, zapewne dla ich nóg bocianich. Drop jest bardzo bojaźliwy i już z daleka ucieka przed ludźmi. Węch i wzrok u tego ptaka są nadzwyczaj mocne, i z wielkiej już odległości mogą zwietryć myśliwca. Lot dropiów wprawdzie ociężały, lecz zato w biegu są niez mordowane, i potrzeba dobrze wprawionego psa gończego, zwłaszcza na dropie stare. W razie grożącego niebezpieczeństwa spuszcza się też drop więcej na swoje nogi niż skrzydła. Trzymają się w stadach. W południowej Rosyi polują z większą ochotą na dropia małego, różnych dobierając do tego sposobów. Chcąc się zbliżyć na strzał do tych ptaków, używają myśliwi małych wózków dwukoleśnych oplecionych krzaczysto świeżemi gałkami brzeziny, za którymi się myśliwi ukrywa. Z opartą na widełkach strzelbą zbliża się

strzelec zwykle skulony lub przegięty z największą ostrożnością do stada. Dropie mniej się wystrzegają prostych włóścian lub pastuchów, a strzelcy korzystając z tego kryją się często w sianie na wozie chłopskim, i podjeżdżają tym sposobem upatrzonego ptaka lub całe stado. W pewnej odległości spuszcza się z wozu mając na sobie i przed sobą pełno wiązanek siana, i przysiadują do ziemi. Tymczasem fura z sianem skręca na bok, a dropie zbliżają się ciekawie do mniemanych wiązanek siana, zachodząc i kołując zwolna i z wielką ostrożnością. Letnią porą nie wychodzą kozacy często na to polowanie, i zwykle strzelają do dropiów. W jesieni zaś zaczyna się dopiero właściwa obława, zwłaszcza po kilkudniowym deszczu i nagłym potem przymrozku. Wtenczas-to siadają kozacy na koń, pędzą na stopy, i uganiają się za dropiami, których przemokłe a następnie zgrabiłe od mrozu skrzydła nie pozwalają im lotu. Z nahajką więc puszcza się kozak w stepach nieprzejrzanym na przegony z dropiami, a doścignawszy ptaka rozwała mu czaszkę kulą wplecioną u końca nahajki. Cios ten rzadko chybia celu, a broń Boże, ażeby padł na skrzydła lub krzyże, gdyż wtenczas myśliwy podał-by się niezawodnie na wielkie pośmiewisko.

— Słynny inżynier i przedsiębiorca wielkich budowli p. Stephenson oświadczył teraz zdanie swoje co do możliwości założenia telegrafu podmorskiego między Europą i Ameryką. Potąd najbardziej jeszcze obawiano się, że drut dla swej długości niemógłby mimo najstarszego nawet odosobnienia poprowadzić prądu elektrycznego z należytą siłą przez przestrzeń tak niezmierną. Stephenson uznaje także słusność tej obawy, lecz podaje oraz i środek w tej mierze, a mianowicie utrzymuje, że takzwany drut bez końców posiadałby niezawodnie siłę koncentracyjną dla płynu elektrycznego. Radzi więc miasto druta pojedynczego z odosobnionymi końcami użyć w tej mierze drut dubeltowy z schodzącymi się końcami, a tym sposobem zapobieżonoby krzywaniu się prądu elektrycznego, a pierwotna siła elektryczna wystarczyłaby i dla tak wielkiej nawet

Francuscy socjaliści, emancypowane niewiasty w mężkach ubiorach, księża-odszybciepnicy różnych wyznań, ateisci, deisci, niewierni i zapaleńcy wszelkiego rodzaju odbyli „konwet świata”, w wyrażnym zamiarze rozwiązania Unii i spotwarzenia chrześcijaństwa i stanu małżeńskiego. Dwoma wieczorami wpoprzód wyprawilo to samo towarzystwo festyn; mianych przytem mów nie może powtórzyć dziennik ucywilizowanego narodu. Szczęściem, że tych zepsutych indywiduów, które coroku raz występują z swoją sremotną agitacją publicznie, jest tylko kilka set w całym kraju. (W. Z.)

(Telegraficzna depeza.)

Malta, 26go września. Większe okręła wojenne odplynęły z tutejszego portu do zatoki Besika. (Lit. kor. austr.)

Francya.

(Dekret powołujący 40,000 ludzi pod broń.)

Paryż, 26. września. Dnia 20. b. m. podpisał Cesarz dekret, którym powołano pod broń 40,000 ludzi kontyngensu z roku 1852 (32,802 ludzi dla wojska lądowego, a 7188 dla floty.) Zaciąg ich do wojska nastąpi od 15. do 20. października. (W. Z.)

(Szczegóły o pobycie dworu ces. w Dünkirchen.)

Paryż, 28. września. O pobycie dworu w Dünkirchen donoszą jeszcze niektóre uwagi godne szczegóły. Miasto było najwspanialej przyozdobione. Burmistrz miał przy wjeździe Cesarza mowę, w której wspomniął, że Napoleon I. temu miastu sprzyjał i cztery razy je odwiedzał. Po recepcji władz zwiedził Cesarz port wybudowany przez Vauban'a. Blisko trzysta okrętów z wszystkich stron świata znajdowało się w porcie. Majtkowie przyjęli Cesarza okrzykami radości. U wnijscia portu przyjmowały Cesarza rybaczki z Dünkirchen, które mu według dawnego zwyczaju doręczyły małą srebrną rybkę w sieci ze złota i jedwabiu. Jedna z nich składała Cesarzowi życzenia i prosiła ażeby jej wolno było ucałować go, czego jej też nieodmówiono. Podczas pobytu Cesarza w porcie poprzedzał go jeden z robotników i sypał mu kwiaty po drodze. (Zeit.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 2. października. Ustawy zbożowe przydłużono do 31. lipca 1854, i zabroniono wywozu kartofli i innej jarzyny. Według doniesień z Londynu odplynęła jena część floty kanałowej z Cork na morze śródziemne. (L. k. a.)

Holandya.

(Propozycja deputowanych z prowincyi. — Sprawy izby pierwszej.)

Haaga, 24. września. Jak słycać chcą niektórzy deputowani z prowincyi zaproponować, ażeby znaczne w skarbie znajdujące się sumy były użyte nie do zmniejszenia długu państwa, lecz do zmniejszenia podatku od żywności, jakoż w prowincyach Groe-

przestrzeni. Zresztą nie zachodziłaby przytem żadna inna trudność, jak tylko że musiano by drugie tyle wypotrzebować drutu.

— Gazeta Warszawska z d. 28. września donosi: Wkrótce odsłonią pomnik, który w kaplicy Archi-Konfraternii Literackiej przy kościele Archi-katedralnym i Metropolitalnym Ś. Jana wzniesiono ś. p. Prymasowi *Woronicsowi*. Umieszczony nad pomnikiem obraz olejny nieboszczyka, jest dziełem pana Ksawerego Kaniewskiego, i zrobiony z nader rzadkiego oryginału, pędzla niegdys profesora i znakomitego malarza Brodowskiego.

— Wkrótce rozpocząć mają ciekawe próby z nowem „perpetuum mobile”. Pewien stolarz z Szegedynu, nazwiskiem Karol *Bogacs* przypisuje sobie ten wynalazek, nad którym tylu już myślących ludzi pracowało. Ciągły niedostatek nie dozwalał mu wystąpić z tym wynalazkiem, lecz teraz otrzymawszy pomoc potrzebną, kazał w jednej z tamtejszych fabryk porobić przynależne maszyny, po których ukończeniu odbędzie się niezwłocznie próba na kolei żelaznej z ładunkiem 40 cetnarów.

— W Ameryce wydoskonalono teraz do tego stopnia parowe sikawki, że przydałoby się zaprowadzić je także i na kontynencie. Parowa ta sikawka podobna jest zewnątrz całkiem do naszych lokomotywów, pędzi wodę do 200 stóp w górę sześcioma promieniami, i w przeciągu jednej godziny wyrzuca 200 beczek płynu. Maszyna ta może być w przeciągu pięciu minut w ruch wprawiona, i nie wymaga do posługi więcej jak tylko 4 ludzi i tyleż koni, a co do skutku, tedy zastąpić zdoła 6 zwykłych sikawek naszych. Niedawno użyto tej sikawki z pomyślnym skutkiem podczas pożaru jednego wielkiego browaru w Cincinnati, w przeciągu 8miu godzin wrzuciła 1500 beczek wody w płomienie, i ocaliła tym sposobem wielką część miasta.

— W hrabstwie Anglesca dano rość winogronom, brzoskwinom i figom na ścianach szklanych. Tym sposobem otrzymano owoce szczególnej wielkości, piękności i doskonałego smaku.

ningen, Friesland, Drenthe i w niejkiej części Gelderland starano się już wywołać powszechną petycję dla poparcia tej propozycyi.

Izba pierwsza przyjęła wczoraj jednogłoście prawie bez dyskusyi projekt adresu odpowiedzi na mowę od tronu. (W. Z.)

(Odpowiedź J. M. króla na adres izby pierwszej.)

Haaga, 27. września. Jego Mość król odpowiedział przyjmując adres izby pierwszej, że widzi z niego z radością, iż zawsze liczyć może na współdziałanie izby we wszystkim, co się może przyczynić do dobra ojczyzny. (Zeit.)

(Proklamacya król. Namiestnika w Luxemburgu.)

Luxemburg, 25. września. Namiestnik Jego Mości Henryka Króla Holandyi, Wielkiego księcia Luxemburskiego wydał następującą proklamacyę:

Mieszkańcy Luxemburga! Król, Wielki książę, nasz Monarcha, uznał za rzecz nagłą i potrzebną zmienić administracyę kraju; trudności, które zaszły między Wielkim Księstwem i ościennymi rządami i narażają na niebezpieczeństwo interesu Luxemburskiego, brak zgody w administracyi spowodowały J. król. Mość zrobić użytek z art. 79 konstytucyi. Poruczyłem przeto, jako namiestnik króla, Wielkiego księcia, załatwianie spraw meżom kraju, którzy wszystkim wam są znani. Wejść w przyjacielskie stosunki z zagranicą, mianowicie z rządem Holandyi, z niemieckim związkim i zjednoczeniem celnem; utrzymywać ciągle porządek i wierność w administracyi publicznego majątku; zapewnić spieszne i dobre załatwianie spraw; negocjować z rzymskim dworem w zamiarze traktatu, któryby zaręczył dobre porozumienie z duchowieństwem, i oraz dał rękojmię prawowitości świeckiej władzy; utrwalić porządek moralny, władzę publiczną i monarchiczną zasadę w ogóle, która jest podstawą naszej egzystencyi politycznej; nakoniec rozwinąć umysłowe i materialne interesu kraju — oto jest, według najwyższych zamiarów zadaniem nowej administracyi; i żeby administracya wykonała je zaszczytnie w konstytucyjnej i prawnej drodze, zapewniła jej korona swoje wsparcie. Pochlebiam sobie i mam nadzieję, że rząd otrzyma rozsądne przyczynienie się wszystkich Luxemburczyków, którzy kochają swego króla i zajmują się prawdziwymi interesami swego kraju. Podając ten wypadek do waszej wiadomości, wypełniam przytem miły obowiązek zapewnienia was o życzliwości Monarchy i niezmiennego jego poświęcenia się dla waszego szczęścia — życzliwość, którą ja zawsze podzielałem i mam sobie za szczęście ponowić wam jej zapewnienie. Walferdingen, 22. września 1853. (G. W.)

Włochy.

(Słabość Ojca Św. — Stan zdrowia ludności rzymskiej. — Korespondencya więźniów odkryta.)

Rzym, 19. września. Dla cierpień reumatycznych niewychodził Ojciec św. przez kilka dni z pokoju. — Ciągła słota panująca

— Według nowo wydanych tabel urzędowych okazuje się znaczne zmniejszenie ubóstwa w Anglii. Od 1. lipca 1852 do 1. lipca 1853 ubyło z liczby otrzymujących wsparcie w domach dla ubogich 56.533 głów. Z tego przypada na Anglię 56.032, na Walię 1724. Dalsze zestawienia okazują, że w Lancaster ubyło 9364, w zachodnim Ridnip 6222 głów, w Suffolk 2825, w Middlesex 2507. W ostatnim tem hrabstwie, (które większą część Londynu obejmuje) dano do 1. lipca 1852 wsparcie w domach dla ubogich 38.078 osobom, dnia 1. lipca r. b. już tylko 35.747. W rubryce ubogich mogących pracować okazał się ubytek o 17.002 głów. Ludzie ci znaleźli robotę na prowincyi po części własnem staraniem, i niewielu tylko z nich wyszło z kraju, zwłaszcza przy zupełnym braku funduszy na podróż.

— W niższej Austrii znajduje się we wszystkich razem pa-siekach do 40.000 ulów pszczół, z których większa część utrzymuje się przypadkowo tylko.

Domyślny sposób odebrania gorzałce olejku śwędnego.

Dr. Ragsky znany w świecie uczonym z swej rozprawy o zapachach, dowiódł na zgromadzeniu Towarzystwa lekarskiego niedawno temu w Wiedniu, jako: dwa cuchnące i smrodliwe ciała w połączeniu z sobą chemicznem, rodzą najdelikatniejsze wonie. I tak: zgaillizna sera w połączeniu chemicznem z eterem siarki tworzy najwonniejszy zapach ananasowy. — Kwas maślany, czyli smród starego sera połączony z eterem olejku śwędnego rodzi przedziwny zapach jabłeczny; — a zaś kwas octu z tym samym olejkiem śwędnym wydaje najprzyjemniejszą woń gruszek.

— Co to bywało mozołu, jakby gorzałce odjąć olejek śwędnym! otóż i sposób; czem dawniej ludzie pomiatali, dziś może na dobre służyć. Chemik w tem naśladuje naturę — co w kwiatku i owocu zespoliła cuchnące soki wydobyte z pognoju i zgnilizny, któremi roślina żyła.

od niejakiego czasu wywiera bardzo zły wpływ na zdrowie ludności tutejszej. W dolnych dzielnicach miasta gdzie przeciąg powietrza dla przeszkód miejscowych nieoczyszcza atmosfery, niema obecnie zapewne ani jednego domu gdzieby niebyło kilku słabych na febrę.— Więźniowie polityczni zostający od zeszłego miesiąca w apostolskim gmachu St. Michele, znaleźli sposób korespondowania z swoimi przyjaciółmi w mieście zapomocą jednego z nadzorców. Listową korespondencję odkryto przed dwoma dniami a więźniowie zostają teraz pod ściślejszą strażą. Kilku usiłowało umknąć, ale plan ucieczki zniweczono.

(Depesza telegraficzna.)

Rzym. 28. września. Komisya rządowa obraduje nad propozycją pewnego stowarzyszenia angielskiego tyczącą się wybudowania kolei żelaznej z Ankony do Brindisi. (L. k. a.)

Niemce.

(Sprawy zjednoczenia celnego)

Berlin. 27. września. Stosownie do zawartych w kwietniu traktatów względem zjednoczenia celnego będzie ułożony w biurze centralnem z każdym kwartalnym rachunkiem plan rozdziału, zawierający wykaz sum, które pojedyncze rządy dla zrównania swych niedoborów mają odebrać z kas innych rządów. Biuro centralne otrzymało według C. B. w tym względzie rozkaz, ażeby przy ułożeniu planu rozdziału i w przedłożeniu odnośnych propozycji, miało ile możności wzgląd na objawione woprzód życzenia właściwych rządów związkowych.

(Ograniczenia względem udowodnienia identyczności osoby przesłanej depesz.)

Berlin. 30. września. Mocą zawartego teraz dodatkowego traktatu związku telegraficznego porozumiały się rządy związkowe zezwolić udowodnienie identyczności osoby każdemu oddającemu depeszę telegraficzną pod następującymi ograniczeniami: 1) każdy przesłający depeszę telegraficzną jest upoważniony udowodnić przyjmującemu urzędnikowi przy telegrafie swoją identyczność a) albo przez okazanie paszportu, karty paszportowej lub certyfikatu od władzy policyjnej lub sądowej, albo b) przez legalizowany w pomienionej drodze własnoręczny podpis na oryginale depeszy, albo c) przy osobistym zgłoszeniu się przesłającego zapomocą uznania dwóch znanych wiarogodnych świadków. 2) Przyjmujący urzędnik ma na końcu depeszy zanotować z urzędu, że przesłający jest zawierczelniony, który-to dodatek razem z depeszą się telegrafuje. 3) Ten dodatek wyłączony jest z liczby słów, od których się płaci taksa należności.

(Zeit.)

(Akademiczne prawo obywatelstwa nadane księciu Walii.)

Koburg. 25. września. Jego królewicz. Mość Wielki Książę Sasko-Wajmarski oznaczył przeto wstęp swego urzędu jako *Rector magnificentissimus* krajowego uniwersytetu w Jena, że dyplomem z 26. sierpnia b. r. nadał księciu Walii akademiczne prawo obywatelstwa.

(Przybycie księżnej Orleańskiej z synami do Eisenach.)

Eisenach. 28. września. Jej królewiczowska Mość księżna Orleańska przybyła tu dziś z swoimi synami, hrabią Paryża i księciem Chartres i zamysła znowu dłuższy czas zabawić w naszym mieście. Dostojni podróżni udali się zaraz do przygotowanego na ich przyjęcie zamku wielkiego księcia, gdzie ich z szczerą grzecznością powitał Wielki książę, który już wczoraj wieczór przybył do stolicy.

(Zeit.)

(Przybycie generałów inspekcyjnych.)

Lubeka. 27. września. Dziś przybyli tu z Hamburga generałowie należący do inspekcji związkowej z adjutantami i swiata i wysiedli na czas swego pobytu w hotelu „du Nord.“

(Zeit.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 1. października.)

Metal. austr. 5⁰/₈ 83¹/₈; 4¹/₂ 74. Akcy bank. — Sardyńskie — Hiszpańskie 42. Wiedeńskie 108³/₈. Losy z r. 1834 — 1839 r. 124.

(Kurs giełdy berlińskiej z 1. października.)

Dobrowolna pożyczka 5⁰/₈ 101¹/₂ p. 4¹/₂ z r. 1850 101³/₄. 4¹/₂ z r. 1852 100³/₄. 4⁰/₈ z r. 1853 99⁵/₈ p. Obligacye długu państwa — Akcy bank. 110¹/₂ l. Pol. listy zastawne —; nowe 92; Pol. 500 l. 88; 300 l. — Frydrychsдоры 13¹/₂. Inne złoto za 5 tal. 10¹/₄. Austr. banknoty 93¹/₂.

Turcyja.

(Najnowsze wiadomości z Konstantynopola.)

Litogr. austr. koresp. pisze: Otrzymałiśmy nr. 470 dziennika *Jour. de Const.* z 19. z. m. Uroczystość Bajramu odbyła się w najlepszym porządku. Do Konstantynopola zawinęło dwie francuskie fregaty parowych: „Mogador“ i „Gomer“. Na ostatniej znajdował się kontradmirał *Barbier de Tinan*, który chciał zabawić dni kilka w Konstantynopolu. O nazwach tych okrętów angielskich, które do Konstantynopola zawinęły, niema żadnej wzmianki. *Jour. de Const.* donosi także o przybyciu c. k. austr. kuryera, lecz o treści przywiezionej depeszy nie niewspomina, a oprócz tego zawiera obszerny zbiór wydanej w Malcie broszury względem grobu świętego i napisanej w duchu tureckim.

(L. k. a.)

Chiny.

(Posilki dla powstańców.)

Overland China Mail z 6. sierpnia donosi, że rokoszanie otrzymali posilki zbrojne i pieniężne od swoich krajowców z nad cie-

śniny morskiej Malaya. W przeciągu kilku niedziel stanęło pod broń i wyruszyło z Singapore do 500 Chińczyków, a to w dopełnieniu poleceń towarzystwa Tirad, do którego należą prawie wszyscy Chińczycy tam osiedli. Korespondent do pomienionego dziennika utrzymuje, że towarzystwo to zawiązało się jeszcze roku 1674 i pod panowaniem Cesarza Kang-hi. (A. B. W. Z.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stryjskim.)

Stryj. 2. października. Według doniesień handlowych płacono w drugiej połowie zeszłego miesiąca na targach w Bolechowie, Bukaczowcach, Dolinie, Katuszu, Mikołajowie i Rozdole w przecięciu za korzec pszenicy 6r.36k.—7r.—6r.36k.—6r.42k.—6r.30k.—7r.20k.; żyta 5r.12k.—5r.—5r.—5r.30k.—5r.18k.—5r.36k.; jęczmienia 3r.36k.—4r.—4r.6k.—4r.24k.—4r.9k.—4r.48k.; owsa 2r.42k.—2r.—2r.24k.—2r.48k.—2r.24k.—2r.24k.; hreczki 8r.—4r.—10r.—4r.48k.—4r.24k.—4r.48k.; kukurudzy 4r.48k.—5r.—5r.—4r.48k.—5r.36k.—0; kartofli 2r.24k.—0—2r.30k.—2r.40k.—2r.12k.—2r. Za celnar siana 40k.—24k.—1r.12k.—1r.—30k.—40k. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 4r.44k.—4r.—4r.16k.—10r.—4r.—6r.12k., miękkiego 3r.12k.—3r.—3r.—8r.—0—4r.48k. Funt mięsa wołowego kosztował 2³/₅k.—3¹/₂k.—4k.—2²/₅k.—3¹/₅k.—3¹/₅k. i garniec okowity 1r.30k.—1r.—1r.18k.—1r.4k.—1r.20k.—1r.4k. m. konw.—Wełny i nasienia koniecu niebyło na targach.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomunie. 28. września. Na dzisiejszym targu było 672 sztuk wołów, a mianowicie przypędzili: Nuter Leidner z Medycy 31 sztuk, Majer Klein z Liska 62, Sender Dub z Rohatyna 87, Brandstätter z Liska 28, Leiser Muschel z Dombrowy 37, Mojżesz Jeff z Radomyśla 30, Schulem Borst z Osiecka 46, Karol Wlach z Lipnika 42, a w mniejszych partyach 309.

Gatunek bydła był w przecięciu dobry, ale ceny niebyły tańsze w porównaniu z zeszłym tygodniem, bo znaczną część bydła zakupiono do stajen na brahę.

Na przysły tydzień spodziewają się blisko 2000 sztuk wołów z Galicyi.

Kurs lwowski.

Dnia 5. października.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski m. k.	5	6	5	10
Dukat cesarski " "	5	13	5	16
Półimperyal zł. rosyjski " "	8	57	9	—
Rubel srebrny rosyjski " "	1	45	1	46
Talar pruski " "	1	36 ¹ / ₂	1	38
Polski kurant i pięciozłotówka " "	1	18	1	19
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. " "	91	24	91	39

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 5. października 1853.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po m. k.	—	—
Przedano " " 100 po " "	91	48
Dawano " " za 100 " "	91	18
Żądano " " za 100 " "	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 5. października.)

Amsterdam l. 2. m. — Augsburg 110 l. uso. Genua — l. 2. m. Frankfurt 109⁵/₈ p. 2. m. Hamburg 82 l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 10.50. l. 3. m. Medyolan 109¹/₂. Marsylia 130¹/₄ l. Paryż 130¹/₂ l. Bukareszt — Konstantynopol — Agio duk. ces. — Pożyczka z r. 1851 5⁰/₈ lit. A. — lit. B. — Lomb. 97¹/₂. Pożyczka z roku 1852 — Oblig. indemn. —

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. października.

PP. Zawadzki Józef, z Stryja. — Kielanowski Tytus, z Krakowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5. października.

Hr. Krasicki Edward, do Bartatowa. — P. Mezenzeffi Antoni, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 5. października.

Pora	Barometr w mierze wiedz. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	27 11 1	+ 3 ⁰	+ 6 ⁰	póln.-zachodni	dżdżysto
2 god. pop.	27 10 1	+ 6 ⁰	+ 3 ⁰	"	"
10 god. wie.	27 9 2	+ 5 ⁰		"	"

T E A T R.

Dziś: komedia niem.: „Des Teufels Brautfahrt.“

Jutro: Przedst. Polskie: „Dzwonnik z Notre-Damé.“

W sobotę: na dochód JPana Köhlera opera niem.: „Die Puritaner.“